Nederlandse Faunistische Mededelingen, 7: 7-10

Nieuwe en zeldzame vliegen voor de Nederlandse fauna (Diptera)

B. van Aartsen

Abstract

New and rare flies for the Dutch fauna (Diptera)
In this paper an overview is given of captures of rare and interesting Diptera, belonging to different families, mainly from the years 1994-1996. In total 46 species are presented, of which 13 are new to the Dutch fauna (marked with an *), viz.: *Spania nigra* Meigen, *Philipomyia aprica* (Meigen), *Acrocera trigramma* Loew, *Paracrocera manevali* Séguy, *Empis nigritarsis* Meigen, *Empis praevia* Collin, *Chrysogaster rondanii* Maibach & Goeldlin de Tiefenau, *Pipizella zeneggenensis* (Goeldlin de Tiefenau), *Leopoldius brevirostris* (Germar), *Leopoldius coronatus* (Rondani), *Myopa morio* Meigen, *Tephritis conura* (Loew), *Stomorhina lunata* (Fabricius).

Inleiding

Hieronder volgt een overzicht van vangsten van zeldzame en interessante vliegen, die tot verschillende families van de Diptera behoren. De vangsten betreffen voornamelijk de jaren 1994 tot 1996. Van de 46 behandelde soorten worden er dertien nieuw voor onze fauna gemeld. Deze soorten zijn gemerkt met een asterisk (*). De overige 33 soorten zijn zeldzaam in Nederland en werden nog maar enkele keren eerder waargenomen.
Bij de vindplaatsen wordt de provincie als volgt afgekort weergegeven:
DR – Drenthe; FL – Flevoland; FR – Friesland; GE – Gelderland; GR – Groningen; LI – Limburg; NB – Noord-Brabant; NH – Noord-Holland; OV – Overijssel; UT – Utrecht; ZE – Zeeland; ZH – Zuid-Holland.

Xylophagidae

Xylophagus cinctus (De Geer, 1776) – Van der Goot (1985) meldde deze soort nieuw voor Nederland aan de hand van een in 1980 door mij bij 't Harde (GE) gevangen exemplaar. Een tweede exemplaar ving ik in de Dellen bij Epe (GE) op 6 mei 1995.

Coenomyiidae

Coenomyia ferruginea (Scopoli, 1763) – Deze grote vlieg, die een doordringende geur verspreidt, wordt weinig waargenomen (Van der Goot, 1985). Ik vermoed dat deze soort niet zo zeldzaam is, maar vooral rond boomtoppen vliegt. In juni 1993 vond ik de soort in aantal zittend op en vliegend rond varens op een open plek in het Vijlener bos (LI). Ook bij Berg en Dal (GE) nam ik de soort waar.

Stratiomyidae

Oxycera nigricornis Olivier, 1812 – Dit fraaie vliegje is zeldzaam in Nederland. Tot dusver waren slechts zes exemplaren uit ons land gemeld (Brugge, 1987). In juli 1994 kwam deze soort echter massaal voor op de Sint Pietersberg (LI) en vloog er met honderden. In 1995 waren het er beduidend minder. Van de zeven soorten *Oxycera* Meigen, 1803, die in Nederland voorkomen zijn er nu vijf bekend van de Sint Pietersberg; de andere vier soorten zijn *O. leonina* (Panzer, 1798) (algemeen), *O. morrisii* Curtis, 1833 (heel algemeen), *O. rara* (Scopoli, 1763) en *O. trilineata* (Linnaeus, 1767) (algemeen).

Rhagionidae

Symphorhomyia crassicornis (Panzer, 1806) – Van deze soort werden twee wijfjes gevangen bij Ootmarsum (OV) op 9 juni 1994 en 28 juni 1994. Dit is de derde vindplaats van deze zeldzame soort in ons land.

Ptiolina nigrina Wahlberg, 1854 – Ook van deze soort werden twee wijfjes verzameld en wel op het landgoed Welna bij Epe (GL) op 2 juni 1994 en 16 juni 1994. Van deze zeldzame soort zijn nu vijf vindplaatsen bekend.

**Spania nigra* Meigen, 1830 – Dit is een klein vliegje van ongeveer 2-2,5 mm. Van der Goot ontdekte het in Malaise-valmateriaal van de Sint Pietersberg (LI). Ook uit het materiaal van de val bij Bemelen (LI) kon ik twee exemplaren halen. Met het net ving ik *S. nigra* bij Reusel (NB). De vliegtijd in Nederland loopt van 9 mei tot en met 6 juni. De soort is niet bekend uit België.

Tabanidae

**Philipomyia aprica* (Meigen, 1820) – T. Zeegers ontdekte in mijn collectie tussen een serie van *Hybomitra distinguenda* (Verrall, 1909) twee afwijkende vliegen, die bij determinatie bleken te behoren tot *P. aprica*. De vliegen werden op 29 juli 1986 bij Vlodrop (LI) gevangen en de soort is nieuw voor ons land. *P. aprica* is ook bekend uit Zuid-België en komt in Duitsland in heuvel- en bergland voor (Timmer, 1980). Dit is zeker een verrassende waarneming, maar ik heb bij Vlodrop al meer vreemde vangsten gedaan.

Acroceridae

Tot dusver waren vier soorten van deze familie uit Nederland bekend (Van der Goot, 1963). Deze kleine vliegen met hun merkwaardige uiterlijk (achterlijf kort en dik, borststuk dik en gezwollen, kop klein en mugachtig) worden zelden gevangen. Het is daarom opmerkelijk dat ik in korte tijd twee nieuwe soorten voor ons land ving.

**Acrocera trigramma* Loew, 1845 – Deze soort werd op de Sint Pietersberg (LI) gevangen op 16 juli 1992.

**Paracrocera manevali* Séguy, 1926 – Van deze soort ving ik twee wijfjes in de Dellen bij Epe (GL) op 15 juli 1994. Séguy beschreef de

soort aan de hand van een exemplaar uit de Haute-Loire. Hoewel de beschrijving vrij summier is voldoen de exemplaren van Epe er wel aan.

Therevidae

Pandivirilia caesia (Meigen, 1838) – In 1975 ving ik deze soort bij Winterswijk (GL) nieuw voor de fauna (Van der Goot, 1985). Een tweede exemplaar ving ik op 10 juni 1995 bij Ootmarsum (OV).

Empididae

Van der Goot (1989, 1991a) bewerkte het genus *Empis* Linnaeus, 1758, zeer uitvoerig. Nadien zijn toch nog enkele soorten nieuw voor de fauna aangetroffen.

**Empis nigritarsis* Meigen, 1804 – Deze soort kon volgens Van der Goot verwacht worden, want hij is ook bekend uit België. Ik ving *E. nigritarsis* op 27 mei 1994 bij Vijlen (LI). Opmerkelijk is dat de soort hetzelfde jaar al eerder (5 mei 1994) door W. van Steenis bij Sint Geertruid (LI) werd verzameld.

**Empis praevia* Collin, 1927 – Deze soort werd in juni 1994 tijdens de zomervergadering van de Nederlandse Entomologische Vereniging gevonden. Er stond een Malaise-val van C. Zwakhals in de Reuselse Moeren (NB) en deze leverde een wijfje op. In 1995 ben ik er met V.S. van der Goot terug geweest, die er een mannetje ving op 6 juni.

Syrphidae

Blera fallax (Linnaeus, 1758) – Na de vangst van deze soort op 14 mei 1988 op de Sint Pietersberg (LI) werden op 28 juni 1995 maar liefst drie exemplaren op dezelfde vindplaats gevangen. In 1996 werd de soort echter niet opnieuw waargenomen. Het is dus te voorbarig aan te nemen dat er op de Sint Pietersberg een populatie van *B. fallax* aanwezig is.

Brachyopa panzeri Goffe, 1945 – Van deze soort werd een mannetje op 1 juni 1993 bij Borger (DR) en een mannetje op 8 juni 1993 bij Vijlen (LI) gevangen.

Callicera aenea (Fabricius, 1781) – Bij Ootmarsum (OV) werd op 8 mei 1995 een mannetje verzameld.

Callicera fagesii Guérin Méneville, 1844 (= *Callicera bertolonii* Rondani, 1857) – Bij Elburg (GE) werd op 6 mei 1994 een mannetje verzameld.

Ceriana conopsoides (Linnaeus, 1858) – Deze soort werd op 21 juni 1994 bij Ootmarsum (OV) op bloeiende braam (*Rubus* sp.) aangetroffen.

**Chrysogaster rondanii* Maibach & Goeldlin de Tiefenau, 1995 – In 1969 en 1972 ving ik bij Breda op bloeiende wilde lijsterbes (*Sorbus aucuparia* L.) een serie vliegen van het genus *Chrysogaster* Meigen, 1822. J.W.A. Lucas determineerde ze als *C. virescens* Loew, 1854. Een aantal daarvan kwam in de collectie Lucas terecht en enkele hiervan weer bij Goeldlin de Tiefenau. Deze zag duidelijke verschillen met *C. virescens* en beschreef samen met Maibach dit materiaal als de nieuwe soort *C. rondanii* (Maibach & Goeldlin de Tiefenau, 1995). Het holotype wordt nu in het Muséum de Zoölogie te Lausanne bewaard. *C. rondanii* is ook bekend uit Duitsland en Zwitserland. Wellicht bevinden zich onder het Nederlandse materiaal van *C. virescens* nog meer exemplaren van *C. rondanii*. *C. virescens* is in ons land overigens verre van algemeen. Ik heb *C. virescens* de laatste jaren nog gevangen bij Vijlen (LI), Vlodrop (LI), Eerde (OV, bij Ommen) en in het Wisselse Veen (GE).

Myolepta luteola (Gmelin, 1790) – Van deze zeldzame soort vlogen in juli 1995 een paar mannetjes bij Epe (GE) op bloeiende peen (*Daucus carota* L.).

**Pipizella zeneggenensis* (Goeldlin de Tiefenau, 1974) – Een mannetje werd gevangen op de Sint Pietersberg (LI) (2.vii.1996). Deze soort konden we hier verwachten, daar ze ook op het Belgische deel van de Sint Pietersberg werd verzameld. *P. zeneggenensis* werd eerder ook door W. Renema verzameld, maar deze waarneming werd niet gepubliceerd (mond. meded. W. van Steenis).

Sphegina nigra Meigen, 1822 – Deze soort werd verzameld bij Cottessen (LI) op 9 juni 1993.

Sphegina sibirica Stackelberg, 1953 – Een verrassende vangst van deze soort werd gedaan bij 't Harde (GE), maar er waren ook vangsten bij De Lutte (OV) en Vijlen (LI).

Sphiximorpha subsessilis (Illiger, 1807) – Een drietal exemplaren werd in 1994 gevangen op de Sint Pietersberg (LI). Deze vangsten sluiten goed aan bij de Belgische waarnemingen in de Maasvallei.

Trichopsomyia carbonaria (Meigen, 1822) – Dit is de zeldzaamste van de drie soorten van *Trichopsomyia* Williston, 1888, in ons land. Een wijfje werd verzameld op 27 mei 1995 bij Borger (DR).

Xylota abiens Meigen, 1822 – Van der Linden (1995) spreekt zijn verontrusting uit over de mogelijkheid dat *X. abiens* uit Nederland zou kunnen verdwijnen. Ik ben daarover minder somber gestemd. Mijn ervaring is dat er zowel bij Ootmarsum (OV) (vliegt hier midden juni) als bij Winterswijk (GE) (hoofdzakelijk langs de Slinge) nog rijke populaties zijn.

Xylota meigeniana Stackelberg, 1964 – Op 26 juni 1995 werd bij Winterswijk (GE) een wijfje gevangen.

Micropezidae

Calobata (Compsobata) femoralis Meigen, 1826 – Deze soort is in Europa zeldzaam en uit Nederland bekend van enkele exemplaren van vier vindplaatsen (Van der Goot & Van Veen, 1987). In de Wieden (OV) vliegt deze soort echter in aantal, terwijl ik deze soort ook bij Winterswijk (GE) in aantal kan vangen, veelal vliegen ze daar boven het riviertje De Slinge.

Psilidae

Chamaepsila obscuritarsis (Loew, 1856) – Van der Goot (1991b) meldt deze soort nieuw voor Nederland van een vangst op de Wrakelberg (LI) in 1989. Ik ving deze soort in het Vijlener Bos (LI) en wel op 21 mei 1991 en 28 mei 1992. Ook in Neerijnen (GE) werd deze soort op 2 juli 1991, met een Malaise-val, gevangen.

Conopidae

Van de drie soorten van het geslacht *Leopoldius* Rondani, 1845 werd er door Van Veen (1984) slechts één uit Nederland gemeld. Het blijkt nu dat de andere twee soorten ook in Nederland voorkomen. Deze zijn dus nieuw voor de fauna.

**Leopoldius brevirostris* (Germar, 1827) – Deze soort werd eerder uit Nederland gemeld door Theowald (1952) naar een vangst van Br. Arnoud bij Maastricht (LI) op 23 augustus 1950. Bij latere determinatie door Meuffels bleek het echter om *L. signatus* te gaan. Zelf ving ik twee exemplaren van *L. brevirostris* op de Sint Pietersberg (LI) op 25 juli 1992 en 29 augustus 1992.

**Leopoldius coronatus* (Rondani, 1857) – Deze soort werd ook op de Sint Pietersberg (LI) gevangen, een exemplaar op 25 juli 1992 en twee exemplaren op 9 augustus 1992.

Leopoldius signatus (Wiedemann in Meigen, 1824) – Ook de derde en eveneens zeldzame soort ving ik op de Sint Pietersberg (LI) op 6 september 1995.

**Myopa morio* Meigen, 1804 – Deze nieuwe soort voor de Nederlandse fauna werd op 8 juni 1995 gevangen op de Sint Pietersberg (LI). Van der Goot (1977) neemt deze soort wel in zijn tabel op maar met de opmerking dat het voorkomen in Nederland zeer onwaarschijnlijk is. Een spectaculaire vangst dus. De soort is niet uit België bekend.

Myopa vicaria Walker, 1849 – Deze soort trof ik op 14 april 1994 in grote aantallen aan op bloeiende wilgenkatjes bij Darp (DR).

Zodion notatum (Meigen, 1804) – Deze soort is uit Nederland bekend van een paar oude vangsten, de laatste van Colmont (LI) op 7 juli 1967. Nu kan ik twee recente vangsten melden: Bemelen (LI) op 7 juli 1993 en Sint Pietersberg (LI) op 1 augustus 1995.

Otitidae

Herina palustris (Meigen, 1826) – Dit is een soort met het hoofdverspreidingsgebied langs de kust, maar er waren al enkele binnenlandse vindplaatsen bekend: Empe (GE) en Groesbeek (GE). Ik trof *H. palustris* in groot aantal aan in een moerasgebied bij Leuvenum (GE). De larve is bekend van knopbies (*Schoenus nigricans* L.), maar deze plant komt op deze binnenlandse plaatsen beslist niet voor.

Tetanops myopina Fallén, 1820 – Ook deze soort heeft zijn verspreidingsgebied hoofdzakelijk langs de kust. Dit is begrijpelijk, want de larve leeft in de stengels van helm (*Ammophila arenaria* (L.) Link). Er zijn echter ook enkele vangsten van plaatsen uit het binnenland bekend. Eén van die plaatsen is 't Harde (GE). Hier is een groot stuifzandgebied met een kleine populatie helm. Het is opmerkelijk dat *T. myopina* hier voorkomt en de grootte van de imagines verschilt aanmerkelijk van die van de kustexemplaren. Aan de kust is de lengte ongeveer 5-7 mm, bij 't Harde heb ik nimmer exemplaren waargenomen die langer waren dan 3 mm.

Tephritidae

Acanthiophilus helianthi (Rossi, 1790) – Van deze mediterrane soort kon ik de afgelopen jaren slechts zo nu en dan een enkel exemplaar vangen. Tot mijn verbazing trof ik *A. helianthi* op 23 augustus 1995 in aantal aan bij Ouddorp (ZH). Ze zaten hier op knoopkruid (*Centaurea jacea* L.), de plant waar *A. helianthi* als larve in de bloemhoofdjes leeft.

**Tephritis conura* (Loew, 1844) – Deze soort kon in Nederland verwacht worden, want is bijvoorbeeld ook bekend van België en Engeland. Het hoofdverspreidingsgebied is Midden-Europa. De larven leven in de bloemhoofdjes van distels (*Cirsium*-soorten). Het eerste exemplaar ving ik met slepen op de heide bij Epe (de Dellen) (GE). Net als bij veel andere soorten van het genus *Tephritis* Latreille, 1804, overwinteren de imago's van *T. conura*. Het is opmerkelijk dat ze dan graag in heidepollen zitten. Later ving ik ze ook bij Maastricht (LI) in 1995, maar toen in aantal.

Tephritis dioscurea (Loew, 1856) – Van H. Huisman krijg ik regelmatig boorvliegen en dan gewoonlijk de minder algemene. In 1966 ving hij bij Veenendaal (UT) 3 mannetjes van *T. dioscurea*, een in ons land zeldzame soort. Deze soort is niet bekend uit België en Engeland, hoewel hij daar waarschijnlijk wel voorkomt. *T. dioscurea* is van het hele Palaearctische gebied bekend. Zo heb ik bijvoorbeeld een lange serie uit Japan. *T. dioscurea* lijkt veel op *T. angustipennis* (Loew, 1844), maar een goed onderscheidend kenmerk is dat bij *T. dioscurea* de donkere banden in M_{1+2} de vleugelachterrand bereiken, terwijl dit bij *T. angustipennis* nimmer het geval is.

Neottiophilidae

Neottiophilum praeustum (Meigen, 1826) – Het genus *Neottiophilum* von Frauenfeld, 1868, kent slechts één soort, die in de Palaearctis voorkomt (McAlpine, 1977). De soorten van de Neottiophilidae worden soms in de familie Piophilidae geplaatst (McAlpine, 1977). De larven van deze vlieg met fraai getekende vleugels leven als ectoparasieten bij jonge vogels in nesten. Volgens Czerny (1930) is *N. praeustum* zeldzaam. Wat betreft het materiaal in Nederlandse musea lijkt dit te kloppen; slechts een enkel exemplaar is aanwezig. Ik heb zelf echter een andere ervaring. In mijn collectie heb ik nu 25 exemplaren uit Malaise-vallen of gevangen van blad. De vindplaatsen zijn OV: Ootmarsum; GE: Elburg, Epe, 't Harde, de Steeg, Tongeren; LI: Colmont, Geulle, Sint Pietersberg en Vijlen.

Sciomyzidae

Anticheta brevipennis (Zetterstedt, 1846) – Deze soort wordt door De Jong & Van Zuijlen (1992) als nieuw voor Nederland gemeld, onder andere van een vangst uit de Stadsgaten bij Hasselt (OV). Ik ving negen exemplaren van deze soort op 19 mei 1995 in de Wieden (OV). Deze vindplaats sluit goed aan bij Hasselt.

Pteromicra leucopeza (Meigen, 1838) – Ook deze kleine en zeer zeldzame soort (Revier & Van der Goot, 1989) ving ik in de Wieden (OV) en wel twee mannetjes op 19 mei 1996 en 28 juni 1996.

Pherbellia stylifera Rozkošný, 1982 – Deze soort werd pas recent uit Nederland gemeld (Lammertsma, 1996). Na de eerdere vondst in de Weerribben (OV) ving ik een wijfje op 16 mei 1995 in de Wieden (OV).

Sepsidae

Orygma luctuosum (Meigen, 1830) – Dit is een zeer afwijkende soort ten opzichte van de gewone wenkvliegen. *O. luctuosum* werd vroeger dan ook in de familie Heleomyzidae geplaatst. De soort komt op wieren langs de kust voor, maar is zeer zeldzaam (Van der Goot, 1986). Ik ving op 29 augustus 1993 een wijfje bij Burgsluis langs de Oosterscheldedijk.

Calliphoridae

**Stomorhina lunata* (Fabricius, 1805) – Dit is een mediterrane soort die is gemeld als eipredator bij treksprinkhanen (Rognes, 1991). Kabos (1974) schrijft dat *S. lunata* in ons land verwacht kan worden en dat is nu gebleken. Huijbregts ving een exemplaar bij Denekamp (OV) op 19 augustus 1994 tijdens een excursie van de Sectie Diptera van de Nederlandse Entomologische Vereniging. Dit exemplaar werd door T. Zeegers ter plaatse herkend. Zelf ving ik de soort eerder bij 't Harde (GE) (een exemplaar op 26 juli 1994) en later bij Maastricht (LI) (twee exemplaren op 23 september 1994). De soort werd ook elders in Zuid-Limburg gevangen (J. van Steenis, mondelinge mededeling) (zie ook Kleukers et al., 1997; Koomen, 1995).

Literatuur

Brugge, B., 1987. Wapenvliegentabel. – Jeugdbondsuitgeverij, Utrecht. 76 pp.

Czerny, L., 1930. Neottiophilidae. – In: Lindner, E. (red.), Die Fliegen der Palaearktischen Region 5(38b): 9-15. E. Schweizerbart, Stuttgart.

Goot, V.S. van der, 1963. Tweevleugelige Insekten - Diptera VII. De

snavelvliegen (Rhagionidae), viltvliegen (Therevidae), mugvliegen (Cyrtidae) en wolzwevers (Bombyliidae) van Nederland. – Wetenschappelijke Mededelingen van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging 46: 1-19.

Goot, V. van der, 1977. Roof- en blaaskopvliegentabel. Vierde, gewijzigde druk. – Jeugdbondsuitgeverij. 36 pp., 2 pl.

Goot, V.S. van der, 1985. De snavelvliegen (Rhagionidae), roofvliegen (Asilidae) en aanverwante families van Noordwest-Europa. – Wetenschappelijke Mededelingen van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging 171: 1-66.

Goot, V.S. van der, 1986. De Sepsidae van Nederland, 1856-1984. (Diptera) 3. Catalogus van de Nederlandse Sepsidae. – Entomologische Berichten, Amsterdam 46: 1-6.

Goot, V.S. van der, 1989. De dansvliegen van het geslacht *Empis* in Nederland (Diptera: Empididae). – Entomologische Berichten, Amsterdam 49: 173-184

Goot, V.S. van der, 1991a. Dansvliegen. Determineertabel voor de wat grotere soorten van het geslacht *Empis* en alle soorten van het geslacht *Hybos* in de Benelux. – Jeugdbondsuitgeverij, Utrecht. 24 pp.

Goot, V.S. van der, 1991b. *Chamaepsila (Tetrapsila) obscuritarsis* nieuw voor Nederland en enkele opmerkingen over andere Nederlandse wortelvliegen (Diptera: Psilidae). – Entomologische Berichten, Amsterdam 51: 143-144.

Goot, V.S. van der, & M. van Veen, 1987. De spillebeenvliegen, wortelvliegen en wolzwevers van Noordwest-Europa, in het bijzonder van Nederland. – Jeugdbondsuitgeverij, Utrecht. 60 pp.

Jong, H. de & J.W. van Zuijlen, 1992. *Anticheta brevipennis* nieuw voor de Nederlandse fauna (Diptera: Sciomyzidae). – Entomologische Berichten, Amsterdam 52: 70-72.

Kabos, W.J., 1974. Tweevleugelige Insekten - Diptera. Nederlandse parasiet- en bromvliegen (Tachinidae). – Wetenschappelijke Mededelingen van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging 102: 1-56.

Kleukers, R.M.J.C., E.J. van Nieukerken, B. Odé, L.P.M. Willemse & W.K.R.E. van Wingerden, 1997. De sprinkhanen en krekels van Nederland (Orthoptera). – Nederlandse Fauna 1. Nationaal Natuurhistorisch Museum, KNNV Uitgeverij & EIS-Nederland, Leiden.

Koomen, P., 1995. Verslag wintervergadering N.E.V. 11 februari 1995 te Utrecht. – Verenigingsnieuws, bijlage Entomologische Berichten, Amsterdam 55: ix-x.

Lammertsma, D.R., 1996. *Pherbellia stylifera* nieuw voor de Nederlandse fauna (Diptera: Sciomyzidae). – Entomologische Berichten, Amsterdam 56: 12-13.

Linden, J. van der, 1995. *Xylota abiens*, een soort die uit Nederland dreigt te verdwijnen? – Vliegenmepper 4(1): 1-2.

Maibach, A., & P. Goeldlin de Tiefenau, 1995. *Chrysogaster rondanii* sp. n. from Western and Central Europe (Diptera: Syrphidae). – Mitteilungen der Schweizerischen Entomologischen Gesellschaft 68: 459-464.

McAlpine, J.F., 1977. A revised classification of the Piophilidae, including 'Neottiophilidae' en 'Thyreophoridae' (Diptera: Schizophora). – Memoirs of the Entomological Society of Canada 103: 1-66.

Revier, J.M., & V.S. van der Goot, 1989. Slakkendodende vliegen (Sciomyzidae) van Noordwest-Europa. – Wetenschappelijke Mededelingen van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging 191: 1-64.

Rognes, K., 1991. Blowflies (Diptera, Calliphoridae) of Fennoscandia and Denmark. – Fauna Entomologica Scandinavica 24: 1-272.

Theowald, Br., 1952. Enige nieuwe en schaarse Diptera. – Entomologische Berichten, Amsterdam 14: 131.

Timmer, J., 1980. De dazen (Diptera Tabanidae) van de Benelux-landen. – Wetenschappelijke Mededelingen van de Koninklijke Nederlandse Natuurhistorische Vereniging 138: 1-61.

Veen, M. van, 1984. De blaaskopvliegen en roofvliegen van Nederland en België. Vijfde, gewijzigde druk. – Jeugdbondsuitgeverij, Utrecht. 52 pp.

■

B. van Aartsen, Travertin 34, 8084 EH 't Harde